

ALGEMENE VOORWAARDEN VOOR DE LEVERING EN DE MONTAGE VAN MECHANISCHE, ELEKTROTECHNISCHE EN ELEKTRONISCHE PRODUCTEN

Brussel, september 2001

INLEIDENDE BEPALING

1. Deze Algemene Voorwaarden zijn van toepassing indien de partijen dit Schriftelijk of anderszins overeenkomen. Indien de Algemene Voorwaarden op een bepaald Contract van toepassing zijn, dient elke wijziging of afwijking van deze voorwaarden Schriftelijk te worden overeengekomen.

DEFINITIES

2. In deze Algemene Voorwaarden hebben de volgende begrippen de onderstaande betekenis:

- Onder **“Contract”** wordt verstaan het Schriftelijk Contract tussen partijen met betrekking tot de uitvoering van het Werk en alle bijlagen, met inbegrip van overeengekomen wijzigingen in en aanvullingen op de genoemde documenten.

- Onder **“Contractprijs”** wordt verstaan de voor het Werk verschuldigde betaling. Indien montage op basis van nacalculatie plaatsvindt en niet voltooid is, bestaat de Contractprijs bij toepassing van de artikelen 17, 40, 41 en 47 uit de prijs voor de Installatie, vermeerderd met 10 procent of met een door partijen overeengekomen percentage.

- Onder **“Grove Nalatigheid”** wordt verstaan een handelen of nalaten dat hetzij een verzuim inhoudt om voldoende aandacht te besteden aan ernstige gevolgen die een oplettende contractpartij normalerwijze als waarschijnlijk gevolg zou voorzien, hetzij een welbewuste veronachtzaming inhoudt van de gevolgen van zodanig handelen of nalaten.

- Onder **“Schriftelijk”** wordt verstaan mededeling door middel van een door beide partijen ondertekend document of door een brief, telefax, e-mail of een andere door partijen overeengekomen wijze.

- Onder **“Installatie”** wordt verstaan alle volgens het Contract door de Aannemer te leveren machines, apparaten, materialen en zaken.

- Onder **“Locatie”** wordt verstaan de plaats waar de Installatie gemonteerd moet worden, met inbegrip van de benodigde ruimte voor uitladen, opslag en plaatselijk transport van de Installatie en van de montagebenodigdheden.

- Onder **“Werk”** wordt verstaan de Installatie, met inbegrip van de montage en andere volgens het Contract door de Aannemer uit te voeren werkzaamheden. Indien het Werk volgens het Contract in verschillende delen wordt afgenomen en deze delen bedoeld zijn om onafhankelijk van elkaar te worden gebruikt, zijn deze Voorwaarden op elk afzonderlijk deel van toepassing. Het begrip "Werk" verwijst dan naar het desbetreffende deel.

PRODUCTINFORMATIE

3. In algemene productdocumentatie en prijslijsten opgenomen informatie en specificaties, al dan niet in digitale

vorm, zijn slechts bindend voor zover er in het Contract uitdrukkelijk naar is verwezen.

TEKENINGEN EN BESCHRIJVINGEN

4. Alle tekeningen en technische bescheiden met betrekking tot het Werk, door een contractpartij aan de andere beschikbaar gesteld vóór of na de totstandkoming van het Contract, blijven eigendom van de contractpartij die deze beschikbaar heeft gesteld.

Door een contractpartij ontvangen tekeningen, technische bescheiden of andere technische informatie mogen niet zonder toestemming van de andere contractpartij voor enig ander doel worden gebruikt dan waarvoor zij beschikbaar zijn gesteld. Deze informatie mag niet zonder toestemming van de contractpartij die haar beschikbaar heeft gesteld anderszins worden gebruikt of worden gefotokopieerd, gereproduceerd, overhandigd of medegedeeld aan een derde.

5. Uiterlijk op de dag van de overname verstrekt de Aannemer kosteloos aan de Opdrachtgever de informatie en de tekeningen, die deze laatste nodig heeft voor de inbedrijfstelling, het gebruik en het onderhoud van het Werk. Van deze informatie en tekeningen wordt het overeengekomen aantal exemplaren of ten minste één exemplaar verstrekt. De Aannemer is niet verplicht productietekeningen van de Installatie of van reserveonderdelen te verstrekken.

TESTS VOOR VERZENDING

6. Indien tests vóór verzending in het Contract worden voorzien, dan worden zij, tenzij anders overeengekomen, uitgevoerd op de productielocatie tijdens de normale werkuren.

Indien het Contract geen technische eisen vermeldt, worden de tests uitgevoerd volgens het algemeen gebruik in de desbetreffende industrietak in het land van productie.

7. De Aannemer geeft de Opdrachtgever tijdig Schriftelijk kennis van deze tests, opdat de Opdrachtgever tijdens de tests vertegenwoordigd kan zijn. Indien de Opdrachtgever niet vertegenwoordigd is, wordt het testrapport aan de Opdrachtgever toegezonden en als correcte weergave aanvaard.

8. Indien uit de tests blijkt dat de Installatie niet in overeenstemming is met het Contract, verhelpt de Aannemer onverwijld elke tekortkoming, teneinde de Installatie in overeenstemming te brengen met het Contract. Op verzoek van de Opdrachtgever worden dan nieuwe tests uitgevoerd, tenzij de tekortkoming onbeduidend was.

9. De Aannemer draagt alle kosten van de tests die op de productielocatie worden uitgevoerd. De Opdrachtgever draagt echter alle reis- en verblijfkosten van diegenen die hem bij deze tests vertegenwoordigen.

VOORBEREIDEND WERK EN WERKOMSTANDIGHEDEN

10. De Aannemer verschaft tijdig tekeningen met betrekking tot de wijze van montage van de Installatie, tezamen met alle vereiste informatie voor het aanleggen van geschikte funderingen, voor het verschaffen van toegang aan de Installatie en de noodzakelijke uitrusting tot de plaats waar de Installatie moet worden gemonteerd en voor het aanleggen van de nodige aansluitingen tot het Werk.

11. De Opdrachtgever stelt tijdig alle middelen ter beschikking en zorgt ervoor dat alle voorwaarden om de montage van de Installatie en het goed functioneren van het Werk mogelijk te maken, vervuld zijn. Dit heeft geen betrekking op voorbereidend werk dat volgens het Contract door de Aannemer moet worden uitgevoerd.

12. Het voorbereidend werk wordt door de Opdrachtgever uitgevoerd in overeenstemming met de tekeningen en informatie die door de Aannemer op grond van artikel 10 zijn verstrekt, en wordt tijdig voltooid. De Opdrachtgever zorgt in ieder geval voor een bouwtechnisch deugdelijke fundering. Indien de Opdrachtgever verantwoordelijk is voor het vervoer van de Installatie naar de Locatie, zorgt hij ervoor dat de Installatie tijdig op de Locatie is.

13. Indien een fout of onvolledigheid in de tekeningen of informatie, zoals bedoeld in artikel 10, vóór het verstrijken van de in artikel 52 genoemde periode door de Aannemer wordt ontdekt of Schriftelijk aan hem wordt medegedeeld, worden de noodzakelijke herstelkosten door de Aannemer gedragen.

14. De Opdrachtgever zorgt ervoor dat:

a) het personeel van de Aannemer de werkzaamheden kan beginnen volgens het overeengekomen tijdschema en gedurende de normale werkuren kan werken. Voor zover de Aannemer dit noodzakelijk acht, kunnen ook buiten de normale werkuren werkzaamheden worden uitgevoerd, mits dit binnen een redelijke termijn aan de Opdrachtgever Schriftelijk wordt gemeld.

b) hij tijdig vóór de aanvang van de montage de Aannemer Schriftelijk informeert over alle relevante op de Locatie geldende veiligheidsvoorschriften. Montage zal niet in een ongezonde of onveilige omgeving worden uitgevoerd. Vóór de aanvang van de montage zullen alle noodzakelijke veiligheids- en voorzorgsmaatregelen worden genomen en deze zullen tijdens de montage worden gehandhaafd.

c) het personeel van de Aannemer geschikt en goed onderdak in de nabijheid van de Locatie kan betrekken en gebruik kan maken van hygiënische voorzieningen en medische dienstverlening volgens internationaal gebruikelijke maatstaven.

d) hij gratis en tijdig op de Locatie aan de Aannemer alle nodige kranen, hef- en hijswerktuigen, werktuigen voor transport op de Locatie, hulpmiddelen, machines, bedrijfsmaterialen (onder meer brandstoffen, oliën, vetten en

andere zaken, gas, water, elektriciteit, stoom, perslucht, verwarming, verlichting, enz.), alsmede de op de Locatie beschikbare meet- en testapparatuur van de Opdrachtgever beschikbaar stelt. De Aannemer geeft uiterlijk één maand vóór de aanvang van de montage een Schriftelijke specificatie van de door hem benodigde kranen, hef- en hijswerktuigen, meet- en testapparatuur en werktuigen voor transport op de Locatie.

e) hij aan de Aannemer gratis de nodige opslagruimte beschikbaar stelt, ter bescherming tegen diefstal en beschadiging van de Installatie, van de voor de montage bestemde gereedschappen en uitrusting en van de persoonlijke bezittingen van het personeel van de Aannemer.

f) de toegangswegen naar de Locatie geschikt zijn voor het noodzakelijke transport van de Installatie en de werktuigen van de Aannemer.

VERZUIM VAN DE OPDRACHTGEVER

15. Indien de Opdrachtgever voorziet dat hij niet in staat zal zijn tijdig aan zijn verplichtingen in verband met de oplevering van het Werk te voldoen, met inbegrip van het voldoen aan de in artikelen 11, 12 en 14 genoemde voorwaarden, brengt hij de Aannemer daarvan onmiddellijk Schriftelijk op de hoogte, met opgave van de redenen en, zo mogelijk, het tijdstip waarop hij in staat zal zijn om aan zijn verplichtingen te voldoen.

16. Indien de Opdrachtgever niet correct en tijdig aan zijn verplichtingen voor de oplevering van het Werk, met inbegrip van het voldoen aan de in artikelen 11, 12 en 14 genoemde voorwaarden, voldoet, geldt, onverminderd de rechten van de Aannemer volgens artikel 17, het volgende:

a) de Aannemer kan desgewenst ervoor kiezen de verplichtingen van de Opdrachtgever zelf uit te voeren of door een derde te laten uitvoeren, of andere maatregelen te nemen die, gelet op de omstandigheden, geschikt zijn om de gevolgen van het verzuim van de Opdrachtgever te voorkomen of te beperken.

b) de Aannemer kan de uitvoering van het Contract geheel of gedeeltelijk opschorten. Hij brengt de Opdrachtgever onverwijld Schriftelijk op de hoogte van de opschorting.

c) indien de Installatie niet op de Locatie is afgeleverd, zorgt de Aannemer voor opslag van de Installatie, zulks op risico van de Opdrachtgever. Indien de Opdrachtgever dit wenst, zorgt de Aannemer ook voor verzekering van de Installatie.

d) indien de uitvoering van het Contract door verzuim van de Opdrachtgever wordt vertraagd, zorgt hij desalniettemin voor betaling van elk gedeelte van de Contractprijs dat zonder deze vertraging verschuldigd zou zijn geworden.

e) de Opdrachtgever vergoedt de Aannemer van alle kosten die niet geregeld zijn in artikel 44 of 45 en die redelijkerwijs voor de Aannemer zijn ontstaan als gevolg van onder a), b) of c) van dit artikel bedoelde maatregelen.

17. Indien de oplevering van het Werk wordt verhinderd door verzuim van de Opdrachtgever, zoals bedoeld in artikel

16, en dit geen gevolg is van een in artikel 67 genoemde omstandigheid, kan de Aannemer ook Schriftelijk een laatste redelijke termijn stellen aan de Opdrachtgever voor het verhelpen van diens verzuim.

Indien de Opdrachtgever zijn verzuim niet binnen deze termijn verhelpt en de Aannemer daarvoor niet verantwoordelijk is, kan de Aannemer door een Schriftelijke mededeling het Contract beëindigen.

De Aannemer is dan gerechtigd tot vergoeding van de schade die hij door het verzuim van de Opdrachtgever lijdt. De schadevergoeding zal niet hoger zijn dan de Contractprijs.

PLAATSELIJKE WETTEN EN VOORSCHRIFTEN

18. De Aannemer zorgt ervoor dat het Werk wordt uitgevoerd en in overeenstemming is met alle wetten, verordeningen en voorschriften, die van toepassing zijn op het Werk. Indien de Aannemer dit wenst, verschaft de Opdrachtgever hem Schriftelijk de ter zake dienende informatie met betrekking tot deze wetten, verordeningen en voorschriften.

19. De Aannemer voert alle wijzigingswerkzaamheden uit, die het gevolg zijn van wijzigingen in de wetten, verordeningen en voorschriften, zoals genoemd in artikel 18, of in hun algemeen aanvaarde interpretatie, die optreden tussen de offertedatum en de overname. De extra kosten en andere gevolgen van deze wijzigingen zijn voor rekening van de Opdrachtgever, met inbegrip van de wijzigingswerkzaamheden.

20. Indien de partijen niet tot overeenstemming kunnen komen over de extra kosten en de andere gevolgen van wijzigingen in de wetten, verordeningen en voorschriften, zoals bedoeld in artikel 18, worden de wijzigingswerkzaamheden aan de Aannemer op nacalculatiebasis vergoed, totdat het geschil met toepassing van artikel 72 is beslecht.

WIJZIGINGEN

21. Zolang het Werk niet is overgenomen, is de Opdrachtgever, met inachtneming van de bepalingen van artikel 25, gerechtigd wijzigingen in de omvang, het ontwerp en de constructie van het Werk te verlangen. De Aannemer kan zulke wijzigingen Schriftelijk voorstellen.

22. Wijzigingsverzoeken worden Schriftelijk aan de Aannemer voorgelegd en bevatten een nauwkeurige beschrijving van de verlangde wijziging.

23. Zo spoedig mogelijk na ontvangst van een wijzigingsverzoek of na een eigen wijzigingsvoorstel, deelt de Aannemer Schriftelijk aan de Opdrachtgever mede of en hoe de wijziging kan worden uitgevoerd, met opgave van de gevolgen voor de Contractprijs, de opleveringstermijn en andere contractvoorwaarden.

De Aannemer doet eenzelfde mededeling aan de Opdrachtgever indien wijzigingen noodzakelijk zijn als gevolg

van wijzigingen in de wetten, verordeningen en voorschriften, zoals bedoeld in artikel 18.

24. Indien oplevering van het Werk wordt vertraagd door een geschil tussen partijen met betrekking tot de gevolgen van wijzigingen, betaalt de Opdrachtgever dat gedeelte van de Contractprijs, dat verschuldigd zou zijn geworden indien het Werk niet zou zijn vertraagd.

25. Behoudens de toepassing van artikel 19, is de Aannemer niet verplicht tot uitvoering van door de Opdrachtgever verlangde wijzigingen zolang partijen niet tot overeenstemming zijn gekomen over de gevolgen van de wijzigingen voor de Contractprijs, de opleveringstermijn en andere contractvoorwaarden, dan wel zolang het geschil niet met toepassing van artikel 72 is beslecht.

RISICO-OVERGANG

26. Het risico van verlies of beschadiging van de Installatie gaat op de Opdrachtgever over met toepassing van de overeengekomen handelsvoorwaarde, die wordt uitgelegd volgens de "Incoterms", geldend op de dag van totstandkoming van het Contract.

Indien geen specifieke handelsvoorwaarde is overeengekomen, vindt de levering van de Installatie "AF FABRIEK" plaats.

Elk risico van verlies of beschadiging van het Werk, voor zover niet gedekt door de eerste alinea van dit artikel, gaat op de Opdrachtgever over bij overname van het Werk.

Elk verlies of beschadiging van de Installatie en het Werk na overgang van het risico op de Opdrachtgever is voor risico van de Opdrachtgever, tenzij dit verlies of deze beschadiging door nalatigheid van de Aannemer is ontstaan.

OVERNAMETESTS

27. Nadat de montage is voltooid, vinden, tenzij anders overeengekomen, overnametests plaats om te bepalen of het Werk voldoet aan de contractuele eisen voor overname.

De Aannemer deelt de Opdrachtgever Schriftelijk mede dat het Werk gereed is voor overname. In deze mededeling vermeldt hij een datum voor overnametests, die de Opdrachtgever voldoende tijd laat om zich op deze tests voor te bereiden en om bij deze tests vertegenwoordigd te zijn.

De kosten van overnametests zijn voor rekening van de Opdrachtgever. De Aannemer draagt echter de kosten van zijn personeel en zijn andere vertegenwoordigers.

28. De Opdrachtgever stelt gratis energie, smeermiddelen, water, brandstof, grondstoffen en andere zaken ter beschikking die nodig zijn voor de overnametests en voor de laatste afstellingen ten behoeve van deze tests. Hij plaatst voorts de nodige werktuigen en stelt de nodige werknemers en andere ondersteuning ter beschikking voor de uitvoering van de overnametests, een en ander steeds gratis.

29. Indien de Opdrachtgever, na de in artikel 27 bedoelde mededeling, zijn verplichtingen volgens artikel 28 niet nakomt

of anderszins de uitvoering van de overnametests verhindert, worden de tests geacht met goed resultaat te zijn uitgevoerd op de in de mededeling van de Aannemer voor overnametests genoemde datum.

30. De overnametests worden tijdens de normale werkuren uitgevoerd. Indien het Contract de technische eisen niet vermeldt, worden de tests uitgevoerd volgens het algemeen gebruik in de desbetreffende industrietak in het land van de Opdrachtgever.

31. De Aannemer maakt een testverslag van de overnametests. Dit verslag wordt aan de Opdrachtgever toegezonden. Indien de Opdrachtgever, ondanks de in artikel 27 bedoelde mededeling, niet bij de tests was vertegenwoordigd, zal het testverslag door hem als correcte weergave worden beschouwd.

32. Indien uit de overnametests blijkt dat het Werk niet in overeenstemming is met het Contract, verhelpt de Aannemer de tekortkomingen onverwijld. Indien de Opdrachtgever dit met bekwame spoed Schriftelijk verzoekt, worden, met inachtneming van de artikelen 27 tot en met 31, nieuwe tests uitgevoerd, tenzij de tekortkoming onbeduidend was.

OVERNAME

33. Overname van het Werk geschiedt:

a) indien de overnametests met goed resultaat zijn uitgevoerd of volgens artikel 29 geacht worden met goed resultaat te zijn uitgevoerd;

b) indien partijen zijn overeengekomen geen overnametests uit te voeren, zodra de Opdrachtgever een Schriftelijke mededeling van de Aannemer ontvangt dat het Werk is opgeleverd, mits het Werk in overeenstemming is met de volgens het Contract geldende eisen voor overname.

Geringe tekortkomingen die het goed functioneren van het Werk niet beïnvloeden, staan overname niet in de weg.

34. De Opdrachtgever is niet gerechtigd het Werk of een onderdeel daarvan vóór de overname te gebruiken. Indien de Opdrachtgever dit wel doet, zonder Schriftelijke toestemming van de Aannemer, wordt hij geacht het Werk te hebben overgenomen. De Aannemer is dan bevrijd van zijn verplichting overnametests uit te voeren.

35. De in artikel 52 genoemde termijn gaat in zodra het Werk overeenkomstig de artikelen 33 en 34 is overgenomen. Op Schriftelijk verzoek van de Aannemer verstrekt de Opdrachtgever een verklaring over het tijdstip waarop overname heeft plaatsgevonden. Indien de Opdrachtgever in gebreke blijft een verklaring te verstrekken, heeft dit geen gevolgen voor de overname volgens de artikelen 33 en 34.

OPLEVERING. OVERSCHRIJDING VAN DE LEVERTIJD DOOR DE AANNEMER

36. Het Werk wordt geacht te zijn opgeleverd zodra dit volgens artikel 33 of 34 is overgenomen.

37. Indien de contractpartijen niet een specifieke datum, maar een bepaalde termijn voor de oplevering zijn overeengekomen, gaat deze termijn in zodra het Contract wordt aangegaan, alle officiële formaliteiten zijn vervuld, de bij de totstandkoming van het Contract verschuldigde betalingen zijn verricht, alle overeengekomen zekerheden zijn gesteld en alle andere gestelde voorwaarden zijn vervuld.

38. Indien de Aannemer voorziet dat hij niet binnen de overeengekomen termijnen aan zijn verplichtingen kan voldoen, stelt hij de Opdrachtgever hiervan onmiddellijk Schriftelijk op de hoogte, met opgave van de reden en, zo mogelijk, wanneer nakoming kan worden verwacht. Indien de Aannemer verzuimt dit mee te delen, is de Opdrachtgever gerechtigd tot vergoeding van alle voor hem optredende bijkomende kosten die hij had kunnen vermijden indien hij de kennisgeving had ontvangen.

39. De Aannemer is gerechtigd de oplevertijd te verlengen indien overschrijding van de levertijd optreedt:

- a) door één van de in artikel 67 genoemde omstandigheden, of
- b) door wijzigingswerkzaamheden volgens artikel 19, of
- c) door wijzigingen volgens de artikelen 21 tot en met 25, of
- d) door opschorting volgens de artikelen 16, 47 of 70, of
- e) door een handelen of een nalaten van de Opdrachtgever.

Deze verlenging dient, gelet op alle omstandigheden, redelijk te zijn. Deze bepaling geldt ongeacht of de oorzaak van de overschrijding van de levertijd optreedt vóór of ná de overeengekomen datum van oplevering.

40. De Aannemer overschrijdt de levertijd indien het Werk niet wordt opgeleverd binnen de in de artikelen 36, 37 en 39 bepaalde termijn. Overschrijding van de levertijd door de Aannemer geeft de Opdrachtgever recht op een vaste schadevergoeding vanaf de datum dat het Werk had moeten zijn opgeleverd.

De vaste schadevergoeding bedraagt 0,5 procent van de Contractprijs voor elke volle week overschrijding van de levertijd. De vaste schadevergoeding bedraagt maximaal 7,5 procent van de Contractprijs.

Indien de levertijd slechts voor een gedeelte van het Werk wordt overschreden, wordt de vaste schadevergoeding berekend op basis van het gedeelte van de Contractprijs dat betrekking heeft op het gedeelte van het Werk dat als gevolg van de overschrijding van de levertijd niet gebruikt kan worden zoals door de contractpartijen beoogd.

De vaste schadevergoeding wordt verschuldigd zodra de Opdrachtgever hierom Schriftelijk verzoekt, maar niet dan nadat overname heeft plaatsgevonden of het Contract is beëindigd volgens artikel 41.

De Opdrachtgever verliest zijn recht op vaste schadevergoeding indien hij niet binnen zes maanden nadat opgeleverd had moeten worden, Schriftelijk aanspraak daarop heeft gemaakt.

41. Indien de overschrijding van de levertijd door de Aannemer zodanig is dat de Opdrachtgever recht heeft op de maximale vaste schadevergoeding volgens artikel 40 en het Werk nog steeds niet is opgeleverd, kan de Opdrachtgever Schriftelijk oplevering eisen binnen een laatste, redelijke termijn van ten minste één week.

Indien de Aannemer het Werk niet binnen deze laatste termijn oplevert en dit niet voortvloeit uit een omstandigheid waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is, kan de Opdrachtgever door een Schriftelijke mededeling aan de Aannemer het Contract beëindigen voor dat deel van het Werk dat door het verzuim van de Aannemer niet kan worden gebruikt zoals door de contractpartijen beoogd.

Indien de Opdrachtgever het Contract beëindigt, heeft hij recht op vergoeding van de door hem als gevolg van de overschrijding van de levertijd geleden schade. De totale vergoeding, met inbegrip van de vaste schadevergoeding die volgens artikel 40 moet worden betaald, bedraagt ten hoogste 15 procent van het gedeelte van de Contractprijs dat betrekking heeft op het gedeelte van het Werk waarvoor het Contract wordt beëindigd.

De Opdrachtgever is ook gerechtigd het Contract te beëindigen door Schriftelijke mededeling aan de Aannemer indien het op grond van de omstandigheden duidelijk is dat de oplevering zodanig zal worden vertraagd dat de Opdrachtgever tot de maximale vaste schadevergoeding volgens artikel 40 gerechtigd zal zijn.

In geval van beëindiging op deze grond heeft de Opdrachtgever recht op de maximale vergoeding, inclusief de vaste schadevergoeding, zoals in de derde alinea van dit artikel vermeld.

42. De vaste schadevergoeding volgens artikel 40 en de beëindiging van het Contract met beperkte schadevergoeding volgens artikel 41 zijn de enige aanspraken van de Opdrachtgever bij overschrijding van de levertijd door de Aannemer. Elke andere aanspraak ten opzichte van de Aannemer in verband met een zodanige overschrijding van de levertijd is uitgesloten, tenzij de Aannemer zich heeft schuldig gemaakt aan Grove Nalatigheid.

BETALING

43. Tenzij anders overeengekomen, vindt betaling steeds binnen 30 dagen na factuurdatum als volgt plaats:

- a) indien montage op nacalculatiebasis plaatsvindt:
  - éénderde van de overeengekomen prijs voor de Installatie bij de totstandkoming van het Contract,
  - éénderde bij mededeling van de Aannemer aan de Opdrachtgever dat de Installatie, of het essentiële gedeelte daarvan, gereed is voor verzending vanaf de fabricageplaats en
  - éénderde bij aankomst van de Installatie op de Locatie.

Betaling voor de montage geschiedt tegen maandelijkse facturen.

b) indien montage is opgenomen in de vaste Contractprijs:

- 30% van de Contractprijs bij de totstandkoming van het Contract,
- 30% bij mededeling van de Aannemer aan de Opdrachtgever dat de Installatie, of het essentiële gedeelte daarvan, gereed is voor verzending vanaf de fabricageplaats,
- 30% bij aankomst van de Installatie op de Locatie,
- het resterende gedeelte van de Contractprijs bij overname.

44. Indien montage op nacalculatiebasis plaatsvindt, worden de volgende posten afzonderlijk in rekening gebracht:

a) alle reiskosten die door de Aannemer zijn gemaakt voor zijn personeel en het transport van hun uitrusting en persoonlijke zaken (binnen redelijke grenzen), volgens de in het Contract vermelde reiswijze en -klasse, voorzover het Contract in dit laatste voorziet;

b) verblijfkosten en overige kosten van levensonderhoud, inclusief redelijke vergoedingen, van het personeel van de Aannemer voor elke dag van afwezigheid van huis, met inbegrip van de dagen waarop niet wordt gewerkt en feestdagen;

c) de gewerkte tijd, die wordt berekend op basis van het aantal uren zoals door de Opdrachtgever akkoord bevonden blijktens de door hem ondertekende urenoverzichten. Voor overwerk, werk op zon- en feestdagen en nachtwerk worden speciale tarieven in rekening gebracht. De in het Contract vermelde tarieven zijn van toepassing, of bij gebreke daarvan de gebruikelijke door de Aannemer in rekening gebrachte tarieven. In het uurloon is de slijtage van gereedschappen en lichte apparatuur begrepen, tenzij hierin anderszins is voorzien;

- d) de benodigde tijd voor:
  - de voorbereiding en formaliteiten voor de heen- en terugreis;
  - de heen- en terugreis en overige reizen waarop het personeel recht heeft op grond van geldende wetten, verordeningen of CAO's in het land van de Aannemer;
  - de dagelijkse reis tussen de verblijfplaats en de Locatie, indien deze reistijd, enkele reis, meer dan een half uur bedraagt en er geen geschikte verblijfplaats dichterbij de Locatie is;
  - het oponthoud indien werkzaamheden worden verhinderd door omstandigheden waarvoor de Aannemer volgens het Contract niet verantwoordelijk is; één en ander tegen de onder c) bedoelde tarieven;

e) alle uitgaven die door de Aannemer in overeenstemming met het Contract zijn gedaan voor de terbeschikkingstelling van materieel, met inbegrip van een bedrag voor het eventuele gebruik van eigen zwaar materieel van de Aannemer;

f) alle belastingen of heffingen op de factuur die door de Aannemer moeten worden voldaan in het land waar montage plaatsvindt.

45. Indien montage voor een vaste prijs plaatsvindt, worden alle in artikel 44, a) tot en met e) genoemde kosten geacht in de berekende prijs te zijn begrepen. In geval van vertraging bij de montage door een oorzaak die onder de verantwoordelijkheid

valt van de Opdrachtgever of één van diens aannemers, verstrekt de Opdrachtgever de Aannemer een vergoeding voor:

- a) wachttijd en tijd voor extra reizen;
- b) kosten en meerwerk als gevolg van de vertraging, inclusief verwijdering, veiligstelling en opstelling van montageapparatuur;
- c) bijkomende kosten, inclusief kosten ontstaan doordat apparatuur van de Aannemer langer dan verwacht op de werkplaats aanwezig moet zijn;
- d) bijkomende reis- en verblijfkosten voor het personeel van de Aannemer;
- e) bijkomende kosten voor financiering en verzekering;
- f) overige aangetoonde kosten door de Aannemer gemaakt als gevolg van wijzigingen in het montageschema.

46. Ongeacht de wijze van betaling wordt betaling niet geacht te hebben plaatsgevonden dan nadat het volledige bedrag onherroepelijk op rekening van de Aannemer is bijgeschreven.

47. Indien de Opdrachtgever niet op een overeengekomen datum heeft betaald, heeft de Aannemer recht op rente vanaf de dag dat het bedrag opeisbaar is. De rentevoet is zoals door de contractpartijen overeengekomen. Indien de contractpartijen geen rentevoet zijn overeengekomen, bedraagt deze 8 procentpunten meer dan de rentevoet die door de Europese Centrale Bank op de vervaldag wordt toegepast voor haar basisherfinancieringsfaciliteit.

Bij gebreke van betaling kan de Aannemer, na Schriftelijke mededeling aan de Opdrachtgever, de uitvoering van het Contract opschorten totdat hij betaling heeft ontvangen.

Indien de Opdrachtgever het verschuldigde bedrag niet binnen drie maanden heeft betaald, heeft de Aannemer het recht het Contract te beëindigen door een Schriftelijke mededeling aan de Opdrachtgever en heeft hij recht op vergoeding van de door hem geleden schade. Deze vergoeding bedraagt ten hoogste de Contractprijs.

EIGENDOMSVOORBEHOUD

48. De Installatie blijft eigendom van de Aannemer tot volledige betaling van de prijs, met inbegrip van betaling voor de montage van de Installatie, heeft plaatsgevonden, voor zover dit eigendomsvoorbehoud geldig is volgens het op het Contract toepasselijk recht.

Op verzoek van de Aannemer verleent de Opdrachtgever medewerking bij het nemen van maatregelen ter bescherming van de eigendom van de Aannemer van de Installatie in het desbetreffende land.

Het eigendomsvoorbehoud laat de risico-overgang volgens artikel 26 onverlet.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE AAN EIGENDOMMEN VOOR OVERNAME

49. De Aannemer is aansprakelijk voor alle schade aan het Werk die optreedt voordat het risico is overgegaan op de Opdrachtgever. Deze aansprakelijkheid geldt ongeacht de oorzaak van de schade, tenzij de schade is veroorzaakt door de Opdrachtgever of iemand waarvoor deze in verband met de uitvoering van het Contract verantwoordelijk is. Zelfs indien de Aannemer op grond van dit artikel niet aansprakelijk is voor de schade aan het Werk, mag de Opdrachtgever eisen dat de Aannemer de schade voor rekening van de Opdrachtgever herstelt.

50. De Aannemer is uitsluitend aansprakelijk voor schade aan eigendommen van de Opdrachtgever die optreedt vóór overname van het Werk, indien wordt bewezen dat deze schade is veroorzaakt door nalatigheid van de Aannemer of iemand waarvoor deze, voor de uitvoering van het Contract, verantwoordelijk is. De Aannemer is echter onder geen beding aansprakelijk voor productieverlies, gederfde winst of enige andere gevolgschade en/of bedrijfsschade.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR GEBREKEN

51. De Aannemer is verplicht elk gebrek of niet-conformiteit (hierna genoemd "gebrek(en)"), in het Werk voortvloeiend uit verkeerd ontwerp of materiaal of uit slecht vakmanschap weg te nemen, zulks in overeenstemming met de bepalingen van de artikelen 52 tot en met 65.

52. De aansprakelijkheid van de Aannemer is beperkt tot binnen één jaar na de overname optredende gebreken in het Werk. Indien de mate van het dagelijks gebruik van het Werk hoger is dan overeengekomen, wordt deze termijn naar evenredigheid verminderd. Bij vertraging van de overname om redenen waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is, wordt de periode van aansprakelijkheid van de Aannemer voor gebreken, behoudens het bepaalde in artikel 53, niet verder verlengd dan tot 18 maanden na levering van de Installatie.

53. Na herstel van een gebrek in een onderdeel van het Werk, is de Aannemer gedurende één jaar, onder dezelfde voorwaarden als voor het oorspronkelijk Werk, aansprakelijk voor gebreken in het herstelde of vervangen onderdeel. Voor de andere onderdelen van het Werk wordt de in artikel 52 genoemde termijn slechts verlengd met de duur dat het Werk door het gebrek buiten werking is geweest.

54. Optredende gebreken worden zo spoedig mogelijk Schriftelijk door de Opdrachtgever aan de Aannemer gemeld. Deze melding dient in ieder geval uiterlijk twee weken na de in artikel 52 genoemde termijn plaats te vinden.

De melding bevat een beschrijving van het gebrek.

Indien de Opdrachtgever een gebrek niet binnen de in dit artikel genoemde termijnen Schriftelijk aan de Aannemer meldt, verliest hij zijn recht op herstel van het gebrek.

Indien het gebrek schade kan veroorzaken, informeert de Opdrachtgever de Aannemer onmiddellijk Schriftelijk. De Opdrachtgever draagt het risico van schade die voortvloeit uit zijn verzuim van zodanige kennisgeving.

55. Zodra de Aannemer een melding volgens artikel 54 ontvangt, dient hij het gebrek zo spoedig mogelijk en voor eigen rekening te herstellen, zulks in overeenstemming met de artikelen 51 tot en met 65.

Reparatie wordt uitgevoerd op de Locatie, tenzij de Aannemer het wenselijk acht dat het gebrekkige onderdeel of de Installatie voor reparatie of vervanging bij hem wordt terugbezorgd.

Bij herstelwerkzaamheden op de Locatie zijn de artikelen 14 en 50 van overeenkomstige toepassing.

Indien hiertoe speciale kennis is vereist, is de Aannemer verplicht tot de nodige demontage en tot heropbouw van het Werk. Indien dit niet het geval is, wordt de Aannemer geacht zijn verplichtingen met betrekking tot het gebrek te hebben vervuld door aan de Opdrachtgever een deugdelijk gerepareerd onderdeel of een vervangingsonderdeel te leveren.

56. Indien ondanks de melding van de Opdrachtgever, voorzien in artikel 54, geen gebrek wordt gevonden waarvoor de Aannemer aansprakelijk is, heeft de Aannemer recht op vergoeding van de door hem als gevolg van deze melding ontstane kosten.

57. De Opdrachtgever draagt voor eigen rekening zorg voor demontage en heropbouw van andere uitrusting dan het Werk, voor zover dit nodig is voor het wegnemen van het gebrek.

58. Tenzij anders is overeengekomen, geschiedt het noodzakelijke vervoer, naar de Aannemer en terug, van de Installatie en/of gedeelten daarvan met het oog op het wegnemen van gebreken waarvoor de Aannemer aansprakelijk is, voor rekening en op risico van de Aannemer. De Opdrachtgever dient de instructies van de Aannemer met betrekking tot dit vervoer in acht te nemen.

Indien het Werk niet op de Locatie is, komen de als gevolg hiervan door de Aannemer voor reparatie gemaakte aanvullende kosten voor rekening van de Opdrachtgever.

59. Gebrekkige onderdelen worden bij vervanging ter beschikking van de Aannemer gesteld en worden zijn eigendom.

60. Indien de Aannemer zijn verplichtingen voortvloeiend uit artikel 55 niet binnen redelijke termijn is nagekomen, kan de Opdrachtgever in een Schriftelijke mededeling een laatste termijn stellen voor de nakoming door de Aannemer van zijn verplichtingen.

Indien de Aannemer zijn verplichtingen niet binnen deze laatste termijn nakomt, kan de Opdrachtgever voor rekening en op risico van de Aannemer de noodzakelijke reparatiewerkzaamheden zelf uitvoeren of laten uitvoeren door een derde.

Indien reparatiewerkzaamheden met succes door de Opdrachtgever of door een derde werden uitgevoerd, is de Aannemer door vergoeding van de door de Opdrachtgever gemaakte redelijke kosten ontslagen van alle aansprakelijkheid voor het genoemde gebrek.

61. Indien reparatie van het gebrek niet met succes werd uitgevoerd, zoals bedongen in artikel 60:

a) heeft de Opdrachtgever recht op een korting op de Contractprijs in evenredigheid met de waardevermindering van het Werk, met dien verstande dat deze korting in geen geval méér dan 15 procent van de Contractprijs zal kunnen bedragen, of

b) kan de Opdrachtgever, indien het gebrek zo ernstig is dat het de Opdrachtgever in belangrijke mate het voordeel van het Contract ontnemt, door een Schriftelijke mededeling aan de Aannemer het Contract beëindigen. De Opdrachtgever heeft dan recht op een vergoeding van de door hem geleden schade, zulks tot een maximum van 15 procent van de Contractprijs.

62. De Aannemer is niet aansprakelijk voor gebreken die voortvloeien uit door de Opdrachtgever geleverde materialen of uit een door de Opdrachtgever bedongen of gespecificeerd ontwerp.

63. De Aannemer is slechts aansprakelijk voor gebreken die optreden bij gebruiksomstandigheden die voorzien zijn in het Contract en bij adequaat gebruik van het Werk.

De aansprakelijkheid van de Aannemer omvat niet de gebreken die het gevolg zijn van slecht onderhoud of foutieve reparatie door de Opdrachtgever, of van wijzigingen die zonder Schriftelijke toestemming van de Aannemer zijn uitgevoerd.

De aansprakelijkheid van de Aannemer omvat evenmin normale slijtage en kwaliteitsvermindering.

64. Onverminderd de bepalingen van de artikelen 51 tot en met 65, is de Aannemer gedurende ten hoogste twee jaar vanaf de overname aansprakelijk voor gebreken in enig onderdeel van het Werk. Bij vertraging van de overname om redenen waarvoor de Opdrachtgever verantwoordelijk is, wordt de periode van aansprakelijkheid van de Aannemer voor gebreken niet verder verlengd dan tot 30 maanden na levering van de Installatie.

65. De aansprakelijkheid van de Aannemer voor gebreken is beperkt tot hetgeen is bepaald in de artikelen 51 tot en met 64. Deze beperking sluit aansprakelijkheid uit voor elke andere uit het gebrek voortvloeiende schade, met inbegrip van productieverlies, gedeelde winst en andere gevolgschade.

Deze beperking van aansprakelijkheid van de Aannemer geldt niet in geval hij zich heeft schuldig gemaakt aan Grove Nalatigheid.

AANSPRAKELIJKHEID VOOR SCHADE VEROORZAAKT DOOR HET WERK

66. Zolang het Werk in het bezit is van de Opdrachtgever, is de Aannemer niet aansprakelijk voor schade aan eigendommen, die na de oplevering door het Werk is veroorzaakt. De Aannemer is voorts niet aansprakelijk voor schade aan door de Opdrachtgever gefabriceerde producten of aan producten waar de producten van de Opdrachtgever deel van uitmaken.

Bij aansprakelijkheid van de Aannemer tegenover een derde voor in de vorige paragraaf omschreven schade aan eigendommen, is de Opdrachtgever verplicht tot

schadeloosstelling, bijstand in rechte en vrijwaring van de Aannemer.

Indien een derde een in dit artikel omschreven vordering tot schadeloosstelling tegen één van de contractpartijen instelt, dient deze de andere contractpartij onmiddellijk daarover Schriftelijk te informeren.

De Aannemer en de Opdrachtgever zijn wederzijds gehouden zich te laten dagvaarden voor de gerechtelijke of scheidsrechterlijke instantie, die een vordering tot schadevergoeding behandelt, die tegen één van de contractpartijen is ingediend op basis van beweerdelijk door het Werk veroorzaakte schade.

De beperking van de aansprakelijkheid van de Aannemer, die voortvloeit uit de eerste paragraaf van dit artikel, geldt niet indien deze zich heeft schuldig gemaakt aan Grove Nalatigheid.

OVERMACHT

67. Elke contractpartij heeft het recht de uitvoering van zijn contractuele verplichtingen op te schorten voor zover deze uitvoering wordt verhinderd of onredelijk bezwarend wordt gemaakt door één van de volgende omstandigheden: arbeidsconflicten en elke andere omstandigheid buiten de macht van de contractpartijen, zoals brand, oorlog, uitgebreide militaire mobilisatie, opstand, opvordering, beslag, embargo, beperkingen op het gebruik van energie, alsmede gebreken of vertragingen in de leveringen door toeleveranciers die het gevolg zijn van één van de in dit artikel genoemde omstandigheden.

Een in dit artikel genoemde omstandigheid, ongeacht of deze zich vóór of na de totstandkoming van het Contract voordoet, geeft slechts recht tot opschorting indien haar gevolgen op de uitvoering van het Contract ten tijde van de totstandkoming van het Contract niet voorzien konden worden.

68. De contractpartij die zich beroept op overmacht dient de andere contractpartij onverwijld Schriftelijk op de hoogte te brengen van het optreden en het ophouden van zodanige omstandigheid.

Indien overmacht de nakoming van de verplichtingen door de Opdrachtgever verhindert, vergoedt deze de door de

Aannemer gemaakte kosten voor het veiligstellen en beschermen van het Werk.

69. Ongeacht de overige gevolgen die uit deze Algemene Voorwaarden zouden voortvloeien, heeft elke contractpartij het recht het Contract door Schriftelijke mededeling aan de andere contractpartij te beëindigen indien op grond van artikel 67 de uitvoering van het Contract langer dan zes maanden wordt opgeschort.

VOORZIENE NIET-NAKOMING

70. Onverminderd andere bepalingen in deze Algemene Voorwaarden met betrekking tot opschorting, heeft elke contractpartij het recht de uitvoering van haar contractuele verplichtingen op te schorten, indien uit de omstandigheden duidelijk blijkt dat de andere contractpartij niet in staat zal zijn haar verplichtingen na te komen. Een contractpartij die de uitvoering van het Contract opschort, deelt dit onmiddellijk Schriftelijk aan de andere contractpartij mede.

GEVOLGSCHADE

71. Tenzij anders in deze Algemene Voorwaarden is vermeld, is een contractpartij niet tegenover de andere aansprakelijk voor productieverlies, gederfde winst, vermindering van gebruiksmogelijkheden, commerciële schade of voor welke andere gevolgschade of indirecte schade dan ook.

GESCHILLEN EN TOEPASSELIJK RECHT

72. Alle geschillen die voortkomen uit of verband houden met het Contract zullen in eerste en hoogste instantie worden beslecht volgens de Arbitrageregels van de Internationale Kamer van Koophandel door één of meer scheidsrechters, benoemd in overeenstemming met deze regels.

73. Het Contract is onderworpen aan het materiële recht van het land van de Aannemer.

Dit is een Orgalime uitgave. Orgalime vertegenwoordigt de mechanische, elektrische, elektronische en metaalverwerkende industrie in Europa.

Alle rechten voorbehouden ©

Verantwoordelijke uitgever : Adrian Harris, Secretaris Generaal
ORGALIME - The European Engineering Industries Association

"Diamant Building", A Reyerslaan 80, B-1030, Brussel
Tel: + (32).(2).706.82.35 - Fax: +(32).(2).706.82.50
secretariat@orgalime.org – www.orgalime.org – <http://licensing.orgalime.org>